

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Valtion ja Suomen kasvukäytävän välinen kasvusopimus 2016–2018

xx.xx.2016

xx.xx.2016

VALTION JA SUOMEN KASVUKÄYTÄVÄN VÄLINEN KASVUSOPIMUS

SOPIJAOSAPUOLET

Valtio: työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, ulkoasiainministeriö

Uudenmaan liitto, Hämeen liitto, Pirkanmaan liitto, jotka edustavat allekirjoitustilaisuudessa Suomen kasvukäytävän kuntia: Akaa, Espoo, Hattula, Hausjärvi, Helsinki, Hämeenkyrö, Hämeenlinna, Janakkala, Kangasala, Lempäälä, Loppi, Nokia, Pirkkala, Pälkäne, Riihimäki, Seinäjoki, Tampere, Valkeakoski, Vantaa, Vesilahti, Ylöjärvi

TARKOITUS JA TAUSTA

Valtion ja kaupunkiseutujen välisillä kasvusopimuksilla toteutetaan hallituksen kilpailukykykärkihankkeen toimenpiteitä alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen (AIKO) käynnistämisestä. Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman mukaisia strategisia yhteistyösopimuksia voidaan tehdä kaupunkien, kasvuvyöhykkeiden ja teemakohtaisten kaupunkiverkoston kanssa. Sopimukset tehdään vuosille 2016 – 2018. Hallitus on linjannut tavoitteet sopimuksellisen politiikan toteuttamiselle talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 20.10.2015.

Kasvusopimusmenettelystä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö, joka asetti 11.2.2016 työryhmän kasvusopimusten valmistelua, seuranta ja arviointia varten. Työryhmään kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi edustajat ympäristöministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä Innovaatorahoituskeskus Tekesistä. Valinnat sopimusmenettelyyn hyväksyttävistä kaupungeista teki työ- ja elinkeinoministeriö Kilpailuvyöhykkeiden aliministerityöryhmää kuultuaan.

Valtio tekee kasvusopimukset seuraavien hakijatahojen kanssa:

- 1) Valtion ja kaupunkiseutujen väliset kasvusopimukset:
Joensuu, Lappeenranta-Imatra, Oulu, Tampere, Turku ja Vaasa
- 2) Valtion ja kasvuvyöhykkeiden väliset sopimukset:
Uudenmaan liiton koordinoima Suomen kasvukäytävä, joka ulottuu Helsingistä Seinäjoelle sekä Turun kaupungin ja Uudenmaan liiton koordinoima itä-länsi suuntaisesti Etelä-Suomen halkaiseva Pohjoinen kasvuvyöhyke.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee erikseen päätöksen MAL-verkoston ja seutukaupunkiverkoston esittämien hankkeiden toteuttamisesta osana kasvusopimusmenettelyä.

TAVOITTEET

Kasvuvyöhykesopimuksen tavoitteena on Suomen kasvukäytävän toiminnallisen kokonaisuuden kehittäminen siten, että kasvukäytävä yhä vahvemmin muodostaa yhtenäisen työmarkkina-, liiketoiminta- ja yhteistoiminta-alueen, joka houkuttelee yrityksiä, osajia ja kansainvälisiä sijoituksia.

Sopimuksen tavoitteena on valtion ja kasvukäytävän maakuntien ja kuntien sekä muiden toimijoiden tiivistyvä yhteistyö, jonka seurauksena kasvukäytävän fyysinen infrastruktuuri saadaan tehokkaammin käyttöön ja tukemaan käytävän keskusten integroitumista toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Saavutettavuuden parantaminen on strategian ydin, jonka pohjalta luodaan edelleen uutta liiketoimintaa ja kasvua sekä helpotetaan alueen asukkaiden ja toimijoiden liikkuvaa arkea.

Kasvuvyöhykesopimuksen tavoite on paitsi käytävän kuntien ja maakuntien, myös koko valtiokonsernin toimijoiden uudenlaisen yhteistoimintamallin luominen toiminnallisen kasvukäytävän kehittämiseen. Sopimuksen tuloksena myös valtiokonsernin toimijat käsittelevät jatkossa tätä kansallisen kasvun ydinaluetta yhtenäisenä toiminnallisena kokonaisuutena.

Sopimuksen pohjalta saatava rahoitus kohdennetaan muutamiin kehittämisen kärkeihin, ja toiminnalla kokonaisuutena tuetaan hallituksen kärkihankkeiden toteuttamista.

STRATEGISET PAINOPISTEET

Suomen kasvukäytävä on miljoonien ihmisten päivittäisen liikkumisen ja arjen asioinnin alusta. Käytävä on rakenteeltaan kuin pitkä metropoli tai nauhakaupunki, rakenteellisesti eheämpi kuin mikään muu nauhamainen vyöhyke Suomessa, ja tällaisena Suomen ainoa eurooppalaisen mittakaavan kasvukäytävä. Nopean liikkumisen, suuren väestömäärän ja laajan työpaikkatarjonnan ansiosta kasvukäytävä toimii osittain kuin suuri kaupunki, mutta sen liikennejärjestelmää ei ole kokonaisuutena suunniteltu siten kuin kaupungissa olisi tehty.

Suomen kasvukäytävän vyöhykesopimuksen strategiset painopisteet ovat sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden parantaminen. Valitut painopisteet tukevat käytävän kokonaisvaltaista kehittämistä parantaen niin elinkeinoelämän toimintaympäristöä kuin ihmisten arjen sujuvuutta. Kasvukäytävän laajuiselle perustalle on sijoittunut maan suurin yhtenäinen työvoimapooli.

Vähähiilisyyttä, energiaomavaraisuutta, kiertotaloutta, resurssiviisautta ja resurssitehokkuutta edistetään kasvukäytävän alueella sekä kasvukäytäväsovimuksen kautta että sopimuksen ulkopuolisin toimenpitein. Paikalliseen ja seudulliseen kehittämistoimintaan verrattuna kasvukäytävä tarjoaa laajemman yritys yhteisön, ja mittakaavansa ja nauhamaisen rakenteensa vuoksi erityisen hyvän yhteisöalustan. Suljetut kierrot tukeutuvat kasvukäytävän kolmeen infraselkärankaan: päärataan, VT3:een ja

maakaasuputkeen. Ympäristönäkökulman lisäksi näiden teemojen kehittäminen vahvistaa käytävällä aluetaloutta ja luo uusia yritystoiminnan mahdollisuuksia sekä vähentää riippuvuutta ulkomaisista energialähteistä.

TOIMENPITEET

Sopimusosapuolet ovat sopineet seuraavien kolmen hankekokonaisuuden toteuttamisesta AIKO-rahoituksella.

- 1) Sisäinen liikkuvuus – asemanseutujen saavutettavuus
 - 1.1 Liikenteen solmupisteiden älykkäät liityntäpalvelut
 - 1.2 Dataperustan luominen ovelta ovelle -palveluiden mahdollistamiseksi
 - 1.3 Vaihtoehtoisten polttoaineiden laatuikäytävä
- 2) Kasvukäytävän ulkoinen saavutettavuus
 - 2.1 Maaliikenteen ja lentoliikenteen matkaketjujen yhteensovittaminen
 - 2.2 Selvitetään palvelujen kehittämissyhteistyön mahdollisuudet
 - 2.3. Kehityskuvaselvitys lentoradasta lentoliikenteen saavutettavuuden ja aluetaloudellisten vaikutusten kannalta.
- 3) Saavutettavuudesta elinvoimaa
 - 3.1 Yliopistojen ja korkeakoulujen välinen liikkuvuus
 - 3.2 Valmistavan teollisuuden osaamisperustan ja sen saavutettavuuden parantaminen

Lisäksi sovitaan, että AIKO-rahoitusta voidaan käyttää hankkeisiin, jotka edistävät kasvukäytävän strategisia painopisteitä. Rahoitusta voidaan myös osin käyttää välttämättömiin sopimuksen toteutuksen koordinoituihin toimiin.

TOTEUTUS, SEURANTA JA RAHOITUS

Toimenpiteitä toteutetaan valtiontalouden ja kuntien kehysten ja talousarvioiden puitteissa.

Sopijaosapuolet edistävät kasvusopimuksessa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista omassa päätöksenteossaan sekä huomioivat ne kansallisten politiikkalinjausten valmistelussa. Kasvusopimuksen sisällöllisiä painopisteitä edistetään mm. ELY-keskusten ohjauksessa.

Suomen kasvukäytävän maakuntien liitot huomioivat kasvusopimuksessa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet maakuntasuunnitelman, maakuntakaavan ja maakuntaohjelman sekä sen toimeenpanosuunnitelman laadinnassa. Pohjanmaan liitto toimii Suomen kasvukäytävän yhteyslinkkinä Ruotsiin ja Norjaan.

Sopimuksen toimeenpanoa seurataan työ- ja elinkeinoministeriön toimesta. Uudenmaan liitto raportoi sopimuksen toimeenpanosta työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaisesti vuosittain, ensimmäisen kerran vuonna 2017. Myös hankekohtaista seuranta voidaan tehdä.

Toimenpiteitä voidaan tarkistaa sopimuskauden kuluessa. Mahdollisista sopimusmuutoksista neuvotellaan niitä koskevien osapuolten kesken ja niistä sovitaan kirjallisesti. Vain kirjallisesti sovittu muutos on sitova.

Suomen kasvukäytävä sitoutuu käyttämään AIKO-rahoitusta sopimuksen mukaisesti. Rahoittaja voi tehdä rahoituspäätöksiä, kun sille ja työ- ja elinkeinoministeriölle on toimitettu täsmennetty käyttösuunnitelma. Rahoituksen käyttösuunnitelmaa voidaan päivittää tarpeen mukaan.

Sopimus on voimassa vuoden 2018 loppuun saakka.

ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä xx.xx.2016

Olli Rehn
Elinkeinoministeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

Sanni Grahn-Laasonen
Opetusministeri
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lenita Toivakka
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri
Ulkoasiainministeriö

Anne Berner
Liikenne- ja viestintäministeri
Liikenne- ja viestintäministeriö

Kimmo Tiilikainen
Maatalous- ja ympäristöministeri
Ympäristöministeriö

Ossi Savolainen
Maakuntajohtaja
Uudenmaan liitto

Timo Reina
Maakuntajohtaja
Hämeen liitto

Esa Halme
Maakuntajohtaja
Pirkanmaan liitto

Aki Viitasaari
Kaupunginjohtaja
Akaan kaupunki

Jukka Mäkelä
Kaupunginjohtaja
Espoon kaupunki

Lauri Inna
Kunnanjohtaja
Hattulan kunta

Alexi Heikkilä
Vt. kunnanjohtaja
Hausjärven kunta

Jussi Pajunen
Kaupunginjohtaja
Helsingin kaupunki

Antero Alenius
Kunnanjohtaja
Hämeenkyrön kunta

Timo Kenakkala
Kaupunginjohtaja
Hämeenlinnan kaupunki

Tanja Matikainen
Kunnanjohtaja
Janakkalan kunta

Oskari Auvinen
Kunnanjohtaja
Kangasalan kunta

Heidi Rämö
Kunnanjohtaja
Lempäälän kunta

Karoliina Frank
Kunnanjohtaja
Lopen kunta

Eero Väättäinen
Kaupunginjohtaja
Nokian kaupunki

Helena Rissanen
Pormestari
Pirkkalan kunta

Janita Koivisto
Kunnanjohtaja
Pälkäneen kunta

Seppo Keskiruokanen
Kaupunginjohtaja
Riihimäen kaupunki

Jorma Rasinmäki
Kaupunginjohtaja
Seinäjoen kaupunki

Anna-Kaisa Ikonen
Pormestari
Tampereen kaupunki

Jukka Varonen
Kaupunginjohtaja
Valkeakosken kaupunki

Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja
Vantaan kaupunki

Erkki Palomäki
Kunnanjohtaja
Vesilahden kunta

Jarkko Sorvanto
Kaupunginjohtaja
Ylöjärven kaupunki